

Irina CESAC
Alina TIMOTIN

Actualitatea cercetării privind accesibilitatea serviciilor medicale acordate copiilor cu vârsta până la un an în perioada pandemiei COVID-19 este argumentată prin faptul că un acces redus la îngrijiri medicale oferite la nivelul Asistenței Medicale Primare în urgențe de sănătate publică ar putea avea un impact negativ asupra sănătății ulterioare a copiilor mici.

Scopul. Evaluarea accesului copiilor cu vârsta până la un an la servicii medicale în perioada pandemiei COVID-19, pentru elaborarea recomandărilor de îmbunătățire a asistenței medicale acordate copiilor și creșterea accesibilității serviciilor medicale în condițiile unor eventuale urgențe de sănătate publică.

Obiective. Analiza studiilor și practicilor internaționale privind acordarea și accesibilitatea serviciilor medicale oferite copiilor cu vârsta de până la un an, în condițiile pandemiei COVID-19; analiza opiniei medicilor de familie cu privire la examinarea nou-născuților și sugarilor în perioada pandemică; analiza opiniei părinților cu privire la examinarea copiilor lor în perioada pandemică; elaborarea recomandărilor în vederea creșterii accesibilității serviciilor medicale acordate copiilor mici, în condiții de urgențe de sănătate publică cu caracter epidemiologic.

Materiale și metode. Tipul de studiu – transversal, descriptiv, mixt. Componenta cantitativă: chestionarea a 378 de medici de familie; componenta calitativă: 13 interviuri în profunzime cu părinții copiilor născuți între 2018 și 2020. Datele au fost colectate în mai-iulie 2021. *Metodele studiului:* istorică, epidemiologică, sociologică, statistică, comparativă.

Rezultatele obținute. Accesul la serviciile medicale acordate copiilor, în perioada pandemiei COVID-19, a fost apreciat de majoritatea medicilor de familie (42,3%) cu nota 8. Practic fiecare medic (97%) s-a întâlnit cu refuzuri din partea părinților cu copii de a se prezenta la cabinet, iar circa 60 la sută consideră că numărul de refuzuri de la imunizare în timpul pandemiei a crescut. Barierele cele mai importante în accesarea serviciilor medicale în perioada pandemiei COVID-19 au fost cauzate de frica de infectare (76,5%) și starea de carantină impusă (60,1%). Ceea ce ține de percepția părinților, majoritatea au evidențiat că cea mai mare barieră în accesarea serviciilor medicale, în perioada pandemică, a fost frica de a se infecta, precum și lipsa specialiștilor și a transportului public.

Concluzii. Accesul la serviciile medicale acordate copiilor, în perioada pandemiei COVID-19, a avut de suferit parțial. S-a observat un eveniment contradictoriu: pe de-o parte șapte din zece medici de familie consideră că accesul la servicii medicale acordate copiilor nu a fost afectat, pe când peste 80% consideră că numărul examenelor profilactice s-a micșorat în condițiile pandemiei COVID-19. Această contradicție poate fi explicată prin faptul că accesul la serviciile medicale nu a fost limitat de către lucrătorii medicali, ci din motivul instalării stării de urgență pe țară.

Cuvinte cheie. Accesibilitate, copiii în perioada pandemică, COVID-19, imunizare.

PRIORITĂȚI DE DEZVOLTAREA A ASISTENȚEI MEDICALE UROLOGICE

Andrei GALESCU
Oleg LOZAN

Scopul. Evaluarea organizării și funcționării asistenței medicale urologice din Republica Moldova pentru elaborarea și argumentarea recomandărilor de dezvoltare în conformitate cu standardele contemporane în domeniu.

Obiective. Studiarea literaturii, a practicilor naționale și internaționale în domeniul asistenței medicale urologice; analiza resurselor antrenate în acordarea asistenței medicale urologice; evaluarea funcționalității serviciilor urologice prestate la diferit nivel; elaborarea și argumentarea recomandărilor de dezvoltare în conformitate cu standardele contemporane în domeniu.

Materiale și metode. Tipul de studiu – **cantitativ, descriptiv cu elemente analitice**, efectuat prin chestionarea a 96 de medici urologi, cetățeni ai Republicii Moldova, în perioada 01.11.2021-01.03.2022. Chestionarul a fost realizat în *Google forms* și a fost distribuit online. *Metodele studiului:* istorică, epidemiologică, sociologică, statistică, de transfer al datelor, comparativă.

Rezultate obținute. Majoritatea medicilor urologi – 70,9% prestează servicii în zona de centru a țării și mun. Chișinău. Drept urmare, 51,7% din specialiștii chestionați prestează asistență medicală pentru 4 și mai multe teritorii administrative, 65,8% dintre ei deservește până la 100 de pacienți săptămânal. S-a stabilit că, practic toți medicii urologi (94,8%) au acces total sau parțial la investigații înalt performante, care în 47,9% din cazuri sunt acoperite financiar de CNAM sau parțial în 41,7% cazuri. Cu toate acestea, am stabilit că de cistoscop dispun doar 36,9% din medicii intervievați, de masă urologică dispun marea majoritate (76,9%), de ultrasonograf dispun 64,6%, iar de uroflowmetru doar 20,0%. În baza numărului de intervenții chirurgicale efectuate am stabilit că mai puțin de 50 de intervenții pe an practică 31,2%, între 51 și 150 de intervenții efectuează 30,2%, iar mai mult de 151 de intervenții pe an – 38,7%. Practică intervenții minim invazive 59,4% dintre medicii urologi chestionați, respectiv 40,6% nu practică. În ambulatoriu doar 17,6% din respondenți practică intervenții minim invazive, iar în staționar – 75,8%. Cele mai mici ponderi de practicare a intervențiilor minim invazive au fost stabilite în mun. Bălți – 28,6% și în zona de sud a țării – 20,0%. Rata de până la 5% a complicațiilor înregistrate a fost declarată de majoritatea medicilor urologi – 64,9%; rata IAAM (infecții asociate asistenței medicale) mai mare de 3% a fost relatată de 50,0% dintre medici, iar declararea acestora în pondere de 91-100% a fost făcută de doar 63,6% din medicii intervievați. S-a constatat că 44,2% din medicii urologi nu cunosc valoarea indicelui de complexitate a cazurilor (ICM) tratate pentru anul precedent, 38,6% și-au apreciat nesatisfăcător capacitatea de codificare a grupurilor de diagnosticare (DRG) și 50,0% și-au apreciat, la fel, nesatisfăcător cunoașterea sistemelor informaționale. Comparativ cu perioada pandemică în perioada pre-pandemică de 2,2 ori mai mulți medici urologi chestionați apreciază accesibilitatea pacienților la asistență medicală urologică cu „foarte bine” și „excellent”. Similar, în cazul calității asistenței medicale urologice acest indice a fost de 1,4 ori mai mare.

Concluzii. S-a determinat o supracentralizare a specialiștilor urologi, respectiv accesibilitatea la o asistență medicală urologică de calitate este redusă pentru pacienții din alte regiuni ale țării, confirmată prin faptul deservirii de către majoritatea medicilor a patru și mai multe teritorii administrative. Au fost identificate trei grupuri de medici după numărul de intervenții efectuate anual, dintre care 1/3 din cei intervievați practică insuficient intervențiile chirurgicale. Menționăm că 40,6% dintre medicii urologi nu practică intervenții minim invazive, îndeosebi acest fenomen fiind evident la cei din ambulatoriu (doar 17,6%). O parte din medicii urologi nu cunosc valoarea ICM, capacitatea de codificare DRG sau au cunoștințe nesatisfăcătoare în cunoașterea sistemelor informaționale.

Cuvinte cheie. Asistență medicală urologică, ambulatoriu, staționar, zone geografice, stagiu de lucru, intervenții, complicații, dotare.

IMAGINEA MEDICULUI DE FAMILIE ÎN SOCIETATE

Ludmila DUBINĂ

Alina TIMOTIN

Scopul. Evaluarea factorilor ce contribuie la formarea imaginii medicului de familie, pentru elaborarea unor recomandări, care ar contribui la îmbunătățirea și sporirea recunoașterii medicului din asistența medicală primară în societate.

Obiective. Analiza literaturii și a practicilor internaționale cu privire la formarea și promovarea imaginii medicului de familie în societate; identificarea factorilor ce contribuie la formarea reputației și autorității medicilor de familie în societate, în viziunea reprezentanților acestei profesii; evaluarea opiniei populației cu privire la imaginea medicului de familie; elaborarea unor recomandări, care ar contribui la îmbunătățirea și sporirea recunoașterii medicului din asistența medicală primară în societate.

Materiale și metode. Tipul studiului: mixt. Componenta cantitativă – studiu transversal, descriptiv, selectiv, efectuat prin chestionarea a 590 de persoane adulte. Chestionarul a fost realizat în *Google Forms*, distribuit *on line* și pe suport de hârtie. Partea calitativă – organizarea a 5 focus-grupuri cu 43 de medici de familie din diferite regiuni geografice ale țării: nord, sud, centru, mun. Chișinău. Colectarea datelor a fost realizată în perioada decembrie 2021-februarie 2022. *Metodele studiului:* istorică, epidemiologică, sociologică, statistică și comparativă.

Rezultate obținute. Rezultatele studiului arată că există o lipsă de respect a specialiștilor față de colegii din asistența medicală primară, iar unii medici de familie raportează comentarii negative, auzite încă la universitate despre medicina de familie. Majoritatea doctorilor au menționat că imaginea lor în societate suferă din cauza volumului foarte mare de lucru. Peste 90,0% din respondenți consideră că pentru o imagine pozitivă a medicilor de familie sunt *foarte importante/importante* următoarele caracteristici: profesionalism, amabilitate, politețe, respect, comunicare pe înțelesul pacienților, corectitudine, integritate, empatie și cultură. Referitor la detaliile imaginii externe, majoritatea medicilor au menționat că aspectul trebuie să fie îngrijit. În viziunea populației, cel mai important element în imaginea externă a medicului reprezintă igiena mâinilor (96,7%), urmat de conlucrarea cu alți specialiști (93,0%), vestimentația (80,4%) și limbajul non-verbal (77,0%). Majoritatea respondenților (93,4%) apreciază aspectul medicului de familie ca fiind *foarte îngrijit/îngrijit*. Respondenții din sate, înțeleg foarte bine/bine informațiile primite de la medicul de familie doar în 83,0% din cazuri, 11,3% – nu prea înțeleg și 5,7% – înțeleg foarte rău/puțin. Jumătate din medicii de familie consideră că, în perioada pandemiei COVID -19, imaginea lor a crescut, iar cealaltă jumătate – că a scăzut. În studiul populației, o treime din participanți cred că infecția Covid - 19 nu a influențat imaginea doctorului de familie (35,4%) și mai mult de jumătate (53,4%) – consideră că a crescut. La capitolul satisfacție, participanții sunt mai puțin satisfăcuți de timpul acordat de către medicul de familie (80,5%). Încrederea în medicul de familie este exprimată doar de 62,3% din respondenți. Imaginea medicului de familie este apreciată de respondenți ca foarte pozitivă/positivă (80,7%).